

A MAGYAR ZSIDÓK LAPJA

3. ÉVFOLYAM, 25. SZÁM

EDŐFIZETÉSI ÁRA:
EGÉSZ ÉVRE: ... 10 PENGŐ
M. K. POSTAI CSEKKSZÁMLA: 19108

ZSIDÓ LAP

1941 J U N I U S 19

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAG
VII., NAGYATÁDI SZABÓ-UTCA 39.
TELEFONOK: 221-640 222-475.

Jelesérett az élet kapujában

Ott áll színjeles érettséggel kezében, tizenhét esztendejével az élet kapujában, egy világtörténelmi kapuzárás közben, zsidó pályakezdő 1941-ben.

Apja, akinek barátai és évtársai közt — negyvenesek, ötvenesek — szintén annyi a pályakezdő, hozzánk fordul kérdésével, amely olyan végtelenül egyszerű és olyan végtelenül szövevényes: *és most?* ... Mi lesz most a fiuval, aki im derekasan elvégezte a középiskolát és most a nyolc esztendő munkájának, erőfeszítéseinek diadalmas summájával, a tiszta jelessel lép ki az életbe. Milyen pályára lép? Hol helyezkedik el? Hajdanában csak ez volt a kérdés: milyen pályára lép, hol helyezkedik el? Most a kérdés más: milyen pályára *léphet*, hol *helyezkedhetik* el! Hiszen hajdanában sem volt az érettségi bizonyítvány körutazási szabadjegy az élet összes utvonakaira — azelőtt is keményen meg kellett dolgozni minden lépésért, eredmény, érvényesülés, siker nem hullott az ember ölébe, meg kellett dolgozni érte. De meg lehetett dolgozni érte. A verseny kemény volt, de többé-kevésbé megvolt a versenyfeltételek egyenlősége s az a becsvágyó, lelkes diák arra a pályára lépett, amelyre vonzalma hívta — legalább is nagy általánosságban. Mert nagyjában minden pálya szabadpálya volt s ezáltal maga a pályaválasztás is szabad.

Most? A pályaválasztások egész sorát látja maga előtt — amíg ott ült az iskolapadban és egyre felsőbb és felsőbb osztályba lépett, az élet és a történelem viharai egyre lejjebb és lejjebb sodorták a reá váró lehetőségeket. S odahaza, kezében az iskolai tankönyvvel, egyre többet látott az élet iskolájának kemény leckéjéből.

Nincs az a „pályaválasztási útmutató”, amelyet — mint a régi szerkesztői

üzenetek — ajánlhatnók apának és fiúnak. Az apák nagyrésze élemedett korára találja magát szemben az akadályok tömegével, az új nemzedék már élete tavaszában; az élet kapujában; a sikerült érettségi tovaszálló diadalmámoreában. Mihez fogjon? Hol kezdje? Meg kell mondani, hogy számára már a kezdet is: csalódásokkal járhat; de meg kell mondani azt is, hogy semmiféle rezignációnak nincs helye. Nem a pálya alakítja az embert és semilyen pályán sem elveszett, vagy megdermedt és halott érték a tudás ténye és a tudás vágya. Bizonyos, hogy a zsidóság életében most egy mély szociális talajrétegződés megy végbe s e folyamatban nagy és nehéz feladat — de hivatás is vár a magyar zsidó fiatalságra, amely most kerül ki a középiskolákból, tekintet nélkül arra, hogy milyen pályára lép, illetve milyen pályára kerül. Mindenki tudja, mekkora tényezőt jelent itt a lelkierő; s ebből a szempontból egy óriási és — tragikus előnye is van az új nemzedéknek.

Életének legnagyobb hátránya az, ami ezt az előnyt jelenti — az, hogy élete első lépései már a megváltozott viszonyok közé vezetnek; hogy nem élte át közvetlenül a változás szenvedéstörténetét; hogy, triviálisan szólva, készen kapta a válságot a világtörténelmeniből; hogy lelkileg nem hasad benne ketté az egyenjogúság virágzásának kora s az egyenjogúság lehanyaglásának kora; hogy életének legsúlyosabb vesztesége még akkor érte, mielőtt kilépett az életbe — hogy az élet számára a megpróbáltatásokkal kezdődik s nem zuhan le, mint az előtte járó nemzedék, a megpróbáltatások mélységeibe. Az emancipáció az előtte járó nemzedék életének produktív, hatalmas és életelmet alkotó valósága; számára történelmi emlék — de olyan emlék,

amely azért kiirthatatlanul él szívében. Amelyért álmódni — realitás s amelynek szépségét és rangját visszavarázsolni: nemcsak zsidó illúzióként él benne, de él benne mint magyar hagyomány, magyar érzés, magyar hazaszeretet; mert az emancipáció nem egyszerűen valami „zsidó fölszabadító” hisztorikum, az emancipációban a magyar jogfejlődés történelmi szelleme lüktet — nem egy önmagában határolt akció volt az, hanem egy történelmi folyamat, amely valóban szükségszerű volt, amelynek hatása, ritmusa, menete gyöngülhet, lassulhat, meg is állhat vagy az idők járása szerint meg is fordulhat, de amely azért még sem veszt ki a magyar történelem lelkéből, amelynek génusza sohasem kevesebb jog, hanem a több jog szemléletét inspirálta, s amely a történelmi fejlődés rendjében minden erővel a magyar nemzet nagy céljainak munkálására, a magyar jólét fokozására, a magyarság szellemi és materiális értékeinek szakadatlan növelésére egyesített, értékesített és gyümölcsöztetett. Az a nemzedék, amely most kilép az életbe, nem érzi oldalán — nagyon is nem érzi oldalán azt a láthatatlan és óriási támaszt, amelyet a jogegyenlőség jelentett; nyomásztó viszonyok közt, beborult láthatárral áll az élet kapujában. Legtöbbször, legeslegtöbbször a kisegyzistenciák küzdelmes sorsa vár rá és azt a kisegyzistenciát is ki kell küzdeni. De bizonyos, hogy a kisegyzistenciákba is be fogják vinni hitük és bizalmuk nagyságát és meg fogják mutatni — biztos, hogy meg fogják mutatni — hogy összekötözött szárnyakkal is lehet repülni, ha a lélekben töretlen a vallásos hit, ha rendületlen a hazafiság s megingathatatlan a szellemhez való hűség.

Már pedig ezeknek a fiataloknak a lelkében mindez megvan — az öre-

Ünnepi istentisztelet a Kormányzó Ur születésnapján a dohányutcai templomban

A Pesti Izraelita Hitközség — mélyseges hódolatának kifejezéséül — a Kormányzó Ur Öfömlétségének születésnapján, szerdán délelőtt félegy óraker ünnepi istentiszteletet tartott a dohányutcai templomban, amelyet erre az alkalomra zsufolásig megtöltöttek az ünneplő hívek. Az istentiszteleten Stern Samu elnökkel az élükön megjelentek az előjáróság összes tagjai, Krámer Miksa elnökkel élükön a pesti Szentegylet előjárói, az összes intézmények vezetősegi tagjai, a tisztviselői kar, élükön Eppler Sándor főtitkárral, dr. Munkácsi Ernő főügyessel és dr. Csörgő Hugó főjegyzővel s rendkívül nagy számban a hadviseltek bizottságának tagjai egyenruhában. A fővárost az istentiszteleten dr. Paizs József tanácsjegyző, az államrendőrséget és annak főkapitányát dr. Zoltán Ferenc rendőrfőtanácsos képviselte.

Pontosan félegykor felzúgtak az orgona hangjai s Linetzky Bernát főkantornak az egész kórus kíséretével elénekelt gyönyörű könyörgő imája után az énekkar a *Hiszkegyet* énekelte, majd dr. Grossmann Zsigmond rabbi tartotta meg ünnepi hitszónoklatát:

— Bölcsseink tanítják, hogy sorsdöntő időkben igazi férfiakért kell könyörögni a Mindenhatóhoz. A magyar nemzet sorsdöntő időkben valóban jól imádkozott, mert az ozman-uralomnak a nyugati kultúrát fenyegető fellépése idején Hunyadi János, a császári uralomnak a nemzet szabadságát veszélyeztető intézkedései idején Kossuth Lajos, a világháborút követő összeomlás után pedig Horthy Miklós állt, mint kormányzó az élére, hogy visszavezesse a nemzetet az élet utjaira. Horthy Miklós kormányzóban egyformán egyesült Hunyadi János katonai érénye Kossuth Lajos államférfiúi bölcsességével, amikor huszonegy esztendővel ezelőtt a részekre szakadt és egyenetlenkedő nemzetet visszavezette arra az utra, amelyen Isten segítségével biztosan halad a teljes integritás felé. Ebben az ünnepi órában minden magyar nemcsak tisztelettel, de végtelen szeretettel is tekint a nemzet atyja felé s arra kéri a Mindenhatót, hogy adjon a Kormányzó Ur Öfömlétségének és családjá tagjainak jó egészséget, hosszú életet, hogy beteljesedjenek egészen országgyarapító álmai.

Az emelkedett szellemű hitszónoklat után, amely rendkívüli hatást tett a hívekre, a nyitott frigyszekrény előtt felsorakoztak a papság és kantori kar tagjai, amire orgonakiséret mellett a kórus elénekelt a Himnuszt s ezzel véget ért a megható ünnepség.

*

A budai izraelita hitközség öntőház-utcai templomában szerdán délelőtt fél-

kilencor volt az ünnepi istentisztelet a Kormányzó Ur Öfömlétsége születésnapja alkalmából. A templomot zsufolásig megtöltő hívek élén megjelentek az előjáróság összes tagjai, különösen nagy számmal a budai zsidó hadviseltek bizottságának tagjai. Az ünnepi istentisztelet ének részét *Sirota Sándor* főkantor látta el, dr. *Benoschofszky Imre* főrabbi pedig megható könyörgő imát mondott a Kormányzó Ur egészségéért, hosszú életéért és családjá tagjainak boldogságáért. A megható ünnepség, amely ugyancsak a *Hiszkegy* eléneklésével kezdődött, a *Himnusz* hangjai mellett ért véget.

*

A budapesti autonóm orthodox izraelita hitközség Kazinczy-utcai templomában szerdán délelőtt 10 óraker rendezte ünnepi istentiszteletét a Fömlétségu Kormányzó Ur 73. születésnapja alkalmából. A kivilágított templomban megjelent *Kahan Frankl Samu* orth. központi irodai elnökkel az élén teljes számmal a hitközségi előjáróság, választmány és képviselőtestület, dr. *Deutsch Adolf* iskolaigazgató vezetésével a tantestület és a tanulóifjúság is, valamint az összes kebelbeli intézmények előjárói.

A liturgiai rész után *Sussmann Viktor* rabbi a nyitott frigyszekrény előtt könyörgő imát mondott a Kormányzó Ur és családjá további egészségéért és hosszú életéért, valamint a nemzet boldogulásáért. Az énekrész *Spiegel Mihály* főkantor az énekkar segédletével látta el. Az ünnepélyes istentisztelet a *Himnusz* eléneklésével ért véget.

Olvasóink figyelmébe!

AZ IZRAELITA MAGYAR IRODALMI TÁRSULAT (BUDAPEST, RÖKK SZILÁRD-UTCA 26. SZ.) KÖZREBOCSÁTJA:

Mózes öt könyve

uj kiadását héber szöveggel, mai magyar nyelvű fordításban. Ezenkívül tartalmazza a mű a haftarákat és azok magyar nyelvű fordítását, valamint a bibliatudomány mai színvonalán álló magyarázatait.

AZ ELSŐ HARMON KÖTET MÁR KAPHATÓ P 24.— ÁRBAN

A mű megrendelhető az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat fenti címén, vagy pedig a Magyar Zsidók Lapja kiadóhivatala, Budapest, Nagyatádi Szabó-utca 39. útján.

A HÁTRALEVŐ NEGYEDIK ÉS ÖTÖDIK KÖTET ELŐRELÁTHATÓAN MEG EZ ÉVBEN MEGJELENIK

gebbek feladata, hogy ezt ápolják benne és ne hagyják őket magukra még akkor sem, ha szomorú viszonyok közt az idősebb ember nem a fiatalnak mentoraként, hanem annak versenytársaként lép föl. Ha, mint az álmok álma, megnyílik az egyetem kapuja a jelesérett fiu előtt, vagy ha — maholnap szintén mint az álmok álma — egy kisipari műhely nyílik meg előtte: egyformán jó magyar zsidóként foglalja el azt a... oh, nem kulcspozíciót, csak tényérnyi helyet, amely nem „fenntartott hely”, hanem kemény munkával megdolgozandó hely. Nem lazul benne a hűség a szellem iránt, amelyet az iskola és szülei oltottak beléje, a szellem embere lesz, ha fizikai munkásként is keresi kenyerét és a jövő bontogatja benne szárnyát akkor is, ha oly roppant sulyok nehezédnek is az ifjú szárnyakra. Ha jól emlékszünk, *Eötvös Károly* irt egyszer az apró fűszálakról, amelyek érintetlenül állnak a viharban akkor is, amikor a vihar derékon töri ketté az óriás tölgyeket. Manapság, tudjuk, az apró fűszálakon is végigborzong a vihar, sőt épp a kisegyzisztenciák sorai reagáltak legfájdalmasabban és legszomorubbán arra a viharra, amely a magyar zsidóság drámai sorsfordulataiban jött. Azok az apró fűszálak, amelyek most értek ki a zsidóság új nemzedékében, sokszor a ledöntött fa tövében — mélyen belekapaszkodtak a földbe, de ugyanakkor a napba néznek, amely lenyugszik és fölkel, a napba néznek: mert fiatalok, mert biznak, mert a nap sugarai nemcsak az összeomlott pályákra hullnak rá, de minden friss rögre is és minden munka minden négyszögmeternyi területét megtermékenyítik. Ha a jelesérett tanácstalanul áll is az élet kapujánál, de nem áll reménytelenül; s a lassan-lassan letűnő nemzedékek reménykedve néznek órá, a kezdőre és indulóra, az annyi keserves gond és válság közt kezdőre és indulóra: oly derekasan állta meg helyét az iskolában: Isten meg fogja segíteni az élet iskolájában is.

45 éves ízz. hugom részére Rérjet keressék.

Budapesthez közeli saját tehermentes házban kozmetikai intézete van. Circa 300 négyszögöl udvarral is rendelkezik, mely nyulfarm, méhészet vagy baromfi hizlalására is megfelel. Sok épület is áll rendelkezésre. Leveleket „Átllagon felüli magas” jellegre Leopold Cornél hirdetőirodába, Teréz-körut 3 kérék.

OREGEKNEK, BETEGEKNEK

egjobb legolcsóbb elhelyezése az Otthon-szanatóriumban XIV. Gizella-ut 36. Telefon: 496-726.

EVETT MÁR növényhúst?

Magas tápértékű tökéletes húsnyltó 10 dkg. 4 személyre elég. Kapható: Fratelli, Fiumei útleték és fűszer-csemege keresk. és Növény. Tánszerüzem VII. kerület, Huszár utca 10. szám. Ízlelje meg a Kossuth-utcai Prestó-ban.

1. Pesti Orth. Izraelita Hitközség rabbinalusi hivatalának ellenőrzése mellett készült képer dr.

A zsidók törvénye

Írta: Dr. BODA ERNŐ,

a Pesti Izraelita Hittközség elnökhelyettese

Vajudó átmeneti korszakunkban, a fogalmak átértékelésének és zűrzavarának során, helytelen megvilágításba kerül a haza és az emberiség fogalma. Az, hogy a haza és az emberiség nálunk magasabb egységbe olvad egybe, sokaknak szemében „zsidó bűnnek” számít. Ám a gondolkodó fő előtt világos, hogy a zsidóságtól átvett erkölcsi alapon a haza és az emberiség tökéletes harmóniája, mint építő erő, földünk számos nemzetében is feltalálható és kimutatható a művelt Európa szellemi fejlődésében. Hazánkban az ezredik esztendőtlől, Szent István törvényeitől kezdve a XIX. század végéig, báró Eötvös József „uralgó eszméi”-ig.

A nagy törvényhozók megnyilatkozásai, alkotása és szent Tanunk közötti párhuzam azt mutatja, hogy az erkölcsi alapon álló törvényhozó mindenkor szem előtt tartotta: valamint Isten birodalmában nincs külön idegenekre vonatkozó törvény, úgy nem lehet a földi törvényhozásban sem, „mert mindnyájan jövevények vagyunk e földön”. S „hiszem — így szólnak a XIX. század nagy államférfiainak puritán nemességű szavai —, hogy midőn egy bizonyos körben, melyet Hazánknak nevezünk, valamennyi embertársunk anyagi és szellemi ki-fejlesztésén dolgozunk, tulajdonképpen az egész emberi nem haladásának munkásai vagyunk.”

Bölcsseink a Tóra legjelentősebb tanításának azt tartják, hogy „ez az ember származásának könyve”. Ebben meg van írva, hogy mindannyiunk közös terem-tője az embert saját képmására terem-tette. S ekkép vétkezik az isteni képmás ellen, aki lesodorta az embert a fajok alsóbbrendűségébe. E tételből okszerűen folyik, hogy a közös származás nem enged korlátozást s nem-tűr kivételezést.

Korunk eszmei antitézise Izrael nyelvét, vallását, történetét, irodalmát, szokásait és érzelmét nem ismeri, vagy nem akarja ismerni. Emberi elfogultságból váltig azt hirdeti, hogy Izrael e föld-részen idegen. És mégis az a nép, melyet idegenné tettek már Egyiptom föld-jén, mely hosszú évezredes történetében elnyomatásnál, szívtelenségnél és zsarnokságnál egyebet nem tapasztalt, már ekkor, méltán, mint a népek tanítója, szolgálata emlékeül a gyűlölet piramisainál magasabb emléket állított magának — a szeretet örök oszlopát — abban a törvényében: „Szeressétek az idegent!” (Veahavtem esz ha-gér.)

A Tóra rendeli: „Mint a honos közületek, legyen nálatok a jövevény. És szeresd őket, mint tenmagadat, mert jövevények voltak Egyiptom országában.”

Mózes ben Maimon a zsidóság tanait összefoglalja s korunk eszmeáramlatai-

nak mélypontjáról tekintve, már 700 évvel ezelőtt emelkedik erre az univerzális magaslatra: „Minden ember, kit szellem, belátás, ismeret Istenhez emelnek, hogy Őt szolgálja — szent.”

A zsidóságban megnyilatkozó isten-hűség és igazságosság mindenki irányában, teljes erkölcsi szépségében emelkedik mindenek fölé. A régi népek törvénykönyvei, a középkor véres vakbuzgósága, a legujabb kor ködös államtudománya nem ismeri e három szót: „Szeressétek az idegent!” A zsidó világ-nézet a Haza és az emberiség tökéletes harmóniájában nyilatkozik meg.

S az etika, mely megalkotta az idege-nekről szóló ősi zsidó törvényt, a jelenben reánk nézve különös fontossága, mert nemcsak multunk megtisztelő bizonyítványa, hanem egyben jövőnk reményének horgonya is.

Nincs az a törvény, vagy erőhatalom, mely bennünket hazafias érzéseinkben megingatni képes volna, mely megtá-hatná nekünk, hogy szeressük továbbra is sirontuli hűséggel ezt a földet, hol őseink csontjai nyugszanak. Anyáink könnye, fiaink vére, akiknek a teljes egyenlőség alapján osztották a becsület mezejét a katonahalált. Az emberiség üdvére alkotott törvényeink szellem-elegendő erkölcsi alapot adnak a feladat további végzésére.

Hinnünk kell szent irataink etikai pa-rancsai alapján a szellem végső győze-lmében és hívő lélekkel kell hirdetnünk ősi tanainkat!

„VEGYES PÁROK”

A törvényjavaslat, mely a vegyes házasságot zsidók és nemzsidók között meg akarja szüntetni, ugyanúgy, mint a zsidó-kérdés minden más részletproblémája, több évtizedes multra tekinthet vissza. A kérdés körül minden időszakban sok vihar zajlott.

VEGYES HÁZASSÁG ÉS EMANCIPÁCIÓ

A zsidóság jogtalan helyzetében, az emancipáció előtt, természetesen szó sem lehetett vegyes házasságról. De azért Fábrián Gábor, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, 1844-ben a Pesti Hir-lapban cikket írt, melyben az emancipá-ció legnagyobb akadályát éppen a vegyes házasság tilalmában látta. Ez a tilalom — írta — társadalmilag megvetette teszi a zsidókat és lehetetlenné teszi az eman-cipációjukat. Éppen ezért, úgy vélte, az emancipáció felé úgy kell megtenni az első lépést, hogy megengedik a zsidók és keresztények között a vegyes házasságot. Mint ismeretes, Fábrián Gábor cikkére Löw Lipót válaszolt ugyancsak a Pesti Hirlapban és rámutatott arra, hogy a jogi felszabadítás előtt a vegyes házasság, melyet a zsidóság egyébként vallási okokból sem fogadhat el, amúgy is időszerűtlen...

VEGYES HÁZASSÁG ÉS RECEPCIÓ

1895 január 1-ig, míg a polgári házasság életbe nem lépett, vegyes házasságról természetesen továbbra sem lehetett szó. Éppen ezért téves az a hiedelem, mintha a vegyes házasság ellen folytak volna küzdelmek a különböző egyházak és felekezetek részéről. A küzdelem a polgári házasság ellen folyt, melyet viszont a szabadelvűség irt zászlajára. Téves az a nézet is, mely kapcsolatot keres a zsidó vallás recepciója és a vegyes házasság között. Ezt az álláspontot annakidején az orthodoxia akkori vezetősége foglalta el, mely ezzel az érveléssel próbálta megakadályozni a recepciót, mely utóbbiból a maga külön-állását feltette.

Joggal mutatott rá akkor a recepció-s párti fiataisága élen Vázsonyi Vilmos-sal,

hogy a recepció egymagában sohasem tenné lehetővé a vegyes házasságot, mert nem akadna lelkész, aki a különböző vallású feleket összeadná. A polgári házasság viszont recepció nélkül is utat nyitna a vegyes házasságnak.

Befelé a zsidóság olyannyira ellene volt a polgári házasságnak, hogy Vázsonyi Vilmos indítványára Marczali Henrik recepció-s javaslatát azért nem fogadták el, mert az a kötelező polgári házasság alapján állt. Mikor azonban utóbb az egyházpolitikai törvények komplexumában a polgári házasságot is meg akarták valósítani. Vázsonyinak az volt a helyes álláspontja, hogy a zsidóság nem kívánhatja a polgári házasságot, de ha azt jogai teljességével együtt nyújtják neki, akkor nem is fogadhat ellene állást.

VEGYES HÁZASSÁGOK MÉRLEGE

A szabadelvűség hajnalán a kitért Dóczy Lajos báró megpróbálta, hogy „Vegyes párok” című darabjában a felekezetek által okozott ellentétek kiegyen-

Neiger J.

vezetésével

kóser

penzió nyílt meg

Siófokon

dr. Fábrián Tibor főrabbi fel-
ügyelete alatt az Imperial Palace
villában, Andrássy-ut 4

Arnyas park
Szép szobák
Kitűnő konyha

Volt FABINYI-PENZIÓ

BALATONLELLE.

Jelenlegi tulajdonos Breuer. — 56 hideg-meleg
folyóvízes szoba, teljes komfort, zene, lánc.
Budapesti iroda: VI. Munkácsy-u. 5-7. Tel.:
427-334. Értékezés-délelőtt 10-10:15 délután 5-ig.

Rheuma, köszvény ellen

idegfájdalmaknál, fejfájásnál, tag- és izületi fájdalmaknál, gyorsan és biztonságosan hatnak a Togat-tabletták. Orvosok ezrei ajánlják a Togat-t, tehát Ön is bizalommal vásárolhatja. Tegyen még ma egy kísérletet. Kérje kifejezetten a kiváló hatású Togat-t. Teljesen ártalmatlan. Minden gyógyszerárban. P 1.60.

litésének módját glorifikálja a vegyes házasságban. De már Dóczy darabjában is kitűnik, hogy nem a felekezeti ellentéteken "diadalmaskodó" emberi szívek nyujtanak egymásnak kezét, hanem a *rang és a pénz kötötték meg a darabban tárgyalt vegyes házasságot*. Így tehát ez a darab, mely a vegyes házasság propagandájának készült, legkevésbé sem volt arra alkalmas, hogy annak gondolatát népszerűsítse.

A zsidóság természetesen, mint minden más egyház is, vallási okokból ellene volt mindenkori a vegyes házasságnak. A családi élet és a gyermeknevelés vallási alapjait látta lehetetlenné téve azonkívül, hogy gyakorlatilag a vegyes házasságból származó gyermekek elveszték a zsidóság számára. A zsidóság felfogása az, hogy a vegyes házasság a másik feleknek sem használ, mert csak ellentéteket kelt a családi életben, melyek nyugodt időkben kevésbé észrevehetők, de viharos időkben erősebben kiütözköznek. Azonkívül az ilyen házasság aláássa a gyermekeknek a lelki életét is, akik állandóan magukban hordozzák származásuk fonakosságának következményeit.

Ma, amikor a vegyes házasságot intézményesen meg akarják szüntetni, a zsidóságra nézve annak a helyzetnek a fordítottja áll fenn, mint ami a polgári házasság meghozatalakor volt. Akkor nem szállhattunk teljes nyíltsággal szembe a törvénnyel, mert hiszen ugyanakkor érte el felekezetiünk a maga egyenjóságát. Ma nem örvendhetünk annak a helyes elvnek az érvényesülésén, mely a családi életből és az utódok lelkivilágából kiküszöböli mindazokat a hátrányokat, melyek a vegyes házasságokból fakadtak. A háttér és a körülmények, melyekből ez az intézkedés fakad, a zsidóság bántó megítélését jelenti — s így meg kell elégednünk azzal, hogy a vegyes házasságok elmaradása a jövőben legalább belsőleg hozzá fog járulni a megerősítésünkhöz és végét fogja velni annak a bomlasztó folyamatnak, melyet a vegyes házasságok a zsidó vallási élet szempontjából jelentettek.

A Svábhegy DELI LEJTŐJÉN

a Krausz-féle orth. kóser penzióban. Kázmér-út 6 (59-es villamos végállomásánál), kitűnően üdülhet. Telefon: 165-313.

ÚJ VEZETÉS ALATT: teljesen átalakítva működik.

BUDAPESTI SZANATÓRIUM

(Jávor-utca 11/B.) Nyugodt környezet. — Elsőrangú ellátás. — Méltányos árak.

Lássuk nyaralásra vendégül a szegény zsidó gyermekeket

A pesti Pártfogó Iroda felhívása

Néhány nap múlva hivatalosan is véget ér az idei iskolai esztendő s ezzel a legtöbb zsidó szülő elé újabb nehéz gond mered: mit csináljon a nyári szünidő alatt nagyvárosi csenevész gyermekével, akinek éppen a nyári pihenő alatt kellene friss levegőn, jobb táplálkozással összeszedni magát annyira, hogy az új iskolai esztendőben is baj nélkül gyűjthesse össze magában az életlehetőségekhez szükséges szellemi erőtartalmakat. A Szünidei Gyermektelep, amely eddig is csak nagy nehézségek árán tudta igen kis arányban megoldani a reá háruló nemes feladatokat, ezen a nyáron, még súlyosabb nehézségekkel küzködve, bizonyára csak a gyermekek kis hányadát lesz képes majd nyaraltatási akciójába bekapcsolni, miután az élet megdrágulásával jelentkező többlet-kiadások teherbíró képességét amugy is — szinte katasztrofálisan — próbára fogják tenni.

Ebben a nehéz helyzetben a pesti Pártfogó Iroda olyan új akciót indít a kérdés lehető megoldására, amely sok szülő homlokáról elűzheti a nehéz gond felhőjét, de egyuttal újabb nemes próbáját nyújthatja annak is, hogy a zsidó szív mire képes.

„Gyermekek vendéglátó akció”-t kezdeményez, amelynek keretében arra kéri az arra rászoruló gyermekek ezrei nevében a zsidó szülőket, hogy az idei nyáron fogadjanak el házukban vendégül 2—3—4 hetre egy-egy pesti csenevész gyermeket,

akik ezáltal nemcsak a testi leromlástól menekülnének meg, de jó levegőn és szerető vendéglátó körben már egész fiatalkorban élvezhetnék a zsidó szolidaritás éltető melegét.

A Pesti Izraeliták Pártfogó Irodája azzal a felhívással fordul ezért az egyetemes zsidósághoz, hogy minden erővel támogassa ezt az akciót s a jószívű emberek levelüket, amelyben vendéglátó házukat felajánlják erre a célra, intézzék minél hamarabb a következő címre:

„Pesti Izraeliták Pártfogó Irodájának gyermekek vendéglátó akciója, Szirmai Ödön, Budapest, VII. ker., Bethlen Gábor-tér 2.” Az értesítésben legyen benne minden olyan kívánság, amely a vendégül váró gyermek vagy gyermekek korára, nemére, a vendéglátás idejére és tartamára vonatkozik.

A Pártfogó Iroda egyuttal a hitközségek vezetéségeit is ezen az úton kéri meg arra, hogy támogassák ezt az akciót minden erejükkel: tagjaik körében propagálják a felvetett gondolatot, gyűjtsék össze a vendéglátó hittestvérek jelentkezéseit és juttassák el a fenti címre. Több gyermeknek egyazon vendéglátó

helyre egyidőben való igénylése azért lenne nagyon kívánatos, mert ez a gyermekek utaztatását, illetve leköszorítását rendkívül leegyszerűsítene.

Minél több zsidó asszony és férfi szíve nyílik meg ennek az akciónak kérészavára, annál több csenevész gyermek és aggódó szülő meleg hálája fogja kísérni a nemes akciót.

A volt jugoszláv zsidóság sorsa a balkán-hadjárat óta

A háború következtében történt újja rendezés a volt Jugoszlávia területén élt 68.000 zsidóból 31.000 lelket Németországhoz, Olaszországhoz, Magyarországhoz és Bulgáriához csatolt. Az új függellen horvát államban 29.000 zsidó él. A német katonai igazgatás alatt álló Ó-Szerbiában tehát csupán 8000 zsidó maradt meg. Azonkívül körülbelül 1350 különböző zsidó menekült rekedt meg Ó-Szerbiában, akik közül mintegy ezer Kladovából akarta folytatni emigrációs útját.

A vagyonos zsidók száma, akik a nélkülözőket segíthetik, alig tehető pár százra. A szerbiai zsidó segélybizottság élén a belgrádi izraelita hitközség volt főtitkára, Spitzer áll. Alkalay dr. főrabbi sorsáról eddig semmit sem tudnak. Külföldön halála híret terjesztették, de ez nem nyert eddig bizonyítást. Tény az, hogy a főrabbi elhagyta Belgrádot és mindeztideig még nem tért vissza. Mostani tartózkodási helye és sorsa ismeretlen. A hitközség volt elnöke, Pops dr., valamint Licht dr. — aki cionista tevékenységet fejtett ki — lakhelyükön maradtak.

— **Bíró Kálmán halála.** Bíró Kálmánt, a fugimnázium 65 éves korában elhunyt kiváló tanárát, akinek az iskola volt az otthona s tanítványainak tábora a családi kör, vasárnap délután helyezték örök nyugalomra a rákoskeresztúri temetőben. A gyászszertartáson megható módon nyilvánult meg a részvét: a halottasházat zsúfolásig megtöltötték a volt tanítványok, a szülők, a fugimnázium diákjai s a cserkészek. Mandel Lajos főkapitány gyászéneke után az elhunytat dr. Grossmann Zsigmond rabbi, a hitközség előjárósága nevében dr. Dési Géza előjáró, a zsidógimnázium tanári kara nevében dr. Fuchs D. Rafael igazgató, volt tanítványai nevében pedig dr. Földes István orvos bucsúztatták megható szavakkal.

Haskó 222-223
Mémők a házban

A férfiak már megállapították,

Még a legborostásabb arcokról is kismúl tőle.

hogy a számos borotválkozási lehetőség közül a

Williams

borotvaszappan
(SHAVING-STICK)
pillanatok alatt dúsan habzik

Kapható szaküzletekben.

LEVÉL A SZERKESZTŐHÖZ

Igen tisztelt Szerkesztő Ur,

ne vegye rossznéven, ha b. lapjához fordulok néhány észrevétellel — hogy közérdekűek-e, annak elbírálását Szerkesztő Urra bízom.

Mint egyik lapban olvasom, a Labdarugó Szövetség elnöki tanácsa elhatározta, hogy az új bajnoki évben zsidó egyesületek nevezését nem fogadja el, azonkívül a zsidónak tekintendő futballisták igazolását megsemmisíti, ami annyit jelent, hogy ösztöt kezdve zsidók Magyarországon bajnoki és nemzetközi mérkőzést nem játszhatnak; hogy továbbá a Kerékpáros Szövetség ugyancsak elhatározta, hogy zsidók bajnoki és nemzetközi versenyen nem indulhatnak; és hogy a lap értesülése szerint rövidesen a többi sportszövetségek is hasonló határozatot fognak hozni.

Nem tudom, így lesz-e és hogyan lesz; a jóslás terén már csak azért sem vagyok kompetens, mert hiszen én azt sem hittem soha, hogy a sport terén valaha is ilyen problémák merülnek fel... pedig lám, felmerültek. Jómagam régi és lelkes sportérdeklődő vagyok és nem tagadom, mindig abban voltam, hogy a sport — hogy úgy mondjam — „védett terület” minden néven nevezendő politikummal szemben... oh, nem a zsidók számára, hanem magának a sportnak számára. A magyar sport közel s távol multját sohasem lehet megfosztani a zsidó bajnokok nevében, a nagyközönség széles rétegeinek magyar lelkesedésében a zsidóvallású magyar mecénások hazafias áldozatkészségében kifejezett értékektől. A politikai vagy „faji” szenvedély sohasem nyilvánult meg sem a pályákon, sem a tribünökön, amelyeknek lelkesedésében, szorongásában, aggodásában, diadalalmorában a magyar együttérzés impozáns egysége nyilvánult meg mindig. Dehogy is néztek felekezeti hovatartozást — akár idehaza, akár mikor flaink külföldön versenyeztek a magyar színek dicsőségeért. A bajnok, vagy a győztes csapat tagja lehetőleg felekezeti hovatartozása szerint zsidó, de maga a bajnokság vagy győzelem mindig magyar volt s mint magyart ünnepelte az egész közélet. Mondom, nem vagyok jó: sejtelmem sincs, miként alakul a helyzet azután; de hogy az eddigi helyzetet, a magyar sporteredményeknek, a magyar sport fejlődéstörténetének utolsó évtizedeit nagy magyar aktívumoknak könyvelhetjük el, az biztos. A sporteredményért ketten harcolnak mindig: a küzdő — és a nézőtér; hogy a zsidók derekasán vették ki részüket mindkét helyen az eredményekből, az vitathatatlan. Ami az

előbbieket illeti — sok nevet sorolhatnánk fel — magyar sportdicsőségek világhíreinek érme cseng bennük, régi fényes sikerek emlékét idézik föl.

Vagy beszéljek a zsidók részvételének sportfejlesztő szerepéről: a közönség lüktető érdeklődésében és hangulatában? Idézzem a mecénások és kezdeményezők nevét? Illyenek is sokan voltak. Mindez a múlté — de vajjon csak a múlté-e? Nem tudom. Nem vagyok már fiatalember s nem tudom a jelent elképzelni a múlt nélkül. Jól tudom, hogy a sport „nem a világ” és hogy száz és ezer nagyobb gond is nehezedik ránk, mint az, hogy indulhatnak-e zsidók a bajnokságversenyeken: mégis mélyen lehangelően hatnak rám ezek a hírek, épp mert tudom, milyen érdemes és értékes szerepet vitték a magyar zsidók ezen a téren is.

Kiváló tisztelettel:

(ALÁÍRÁS)

Czapik Gyula veszprémi püspök látogatása a szegedi zsidó temetőben

A szegedi kegyestrendi gimnázium 1906-ban érettségizett öreg diákjai az elmúlt vasárnap 35 esztendőes érettségi találkozóra jöttek össze. A 35 éves iskolai találkozóon többek közt megjelent dr. Czapik Gyula veszprémi püspök is; aki a hírneves szegedi Czapik könyvkereskedő családból származik. A régi tanteremben jöttek össze az öreg diákok; majd megkoszorúzták a gimnázium hősi emlékművét. Ezen számos zsidóvallású volt diák neve is szerepel. Az öreg diákok ezután felkerekedtek és Czapik megyéspüspök vezetésével sorjában felkeresték az elhunyt tanárok sírját a szegedi római katolikus temetőben. A kegyeletos aktus után Czapik püspök átment a szomszédos zsidó temetőbe; itt felkereste dr. Pataki Simon kereskedelmi iskolai tanár sírját és hosszasan imádkozott a sírnál. Pataki tanár Czapik püspök családjának régi ismerőse volt és kegyeletét róttá le a veszprémi püspök egykori tanárismerőseinek sírhantja előtt...

(H.)

FREGOLAN

FÜRDŐKÁDPASZTA:
hőfőhőre tisztít — nem karcol

Nagy vagyonnal

rendelkező, jó családból származó fiatalember ismeretség hiányában kéri jobb körökben (lehet vidéki is) bejáratos privát Schadchen címét: „Privát” jellegre Patak hirdetőirodába, VI., Vilmos császár-ut 29.

Elmélyültek a zsidó-arab kapcsolatok

Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai zsidók és arabok között ezidőszertint fennálló munkaközösséget talán az jellemzi a legjobban, hogy zsidó részről az arab mezőgazdasági önellátást minden tekintetben támogatják. Április elején arab ujságírók meglátogatták a Jordán völgyében fekvő zsidó telepeket, „Afikim”-t és „Asdoth Jaakov”-ot, hogy a kollektív gazdálkodás rendszerét tanulmányozzák. Nagy elismeréssel nyilatkoztak az ottani munka megszervezéséről.

Az arab sajtó jelentése szerint Tul-karemben a következő tanévben újul megnyitják azt az arab mezőgazdasági iskolát, amelyet egy hongkongi zsidó, Sir Ellis Kadoorie, a Mount Tabor-i zsidó gazdasági iskolával együtt alapított.

A kölcsönös látogatások arabok és zsidók között mind gyakrabban fordulnak elő. A hebroni arab középiskola növendékei az igazgató és tanáraik vezetésével meglátogatták a Mikveh-Israel zsidó telepen lévő gazdasági iskolát, ahol ebédeltek és nagy érdeklődéssel hallgatták a tanrendről és az iskolai életéről nyújtott felvilágosításokat. A vendégek meghívták a vendéglátókat, hogy viszonyozzák a látogatást.

Arab ujságírók felkeresték a tibériasi hőforrásokat és a WIZO által rendezett egyik összejövetelen is résztvettek.

De más tekintetben is elmélyültek a zsidó-arab kapcsolatok. Miután nemrég néhány zsidó iskolában bevezették az arab nyelvet, mint kötelező tantárgyat, most Jaffában, egy előkelő arab iskolában megkezdtek a héber nyelv tanítását. E célból egy zsidó tanító nyert meghívást az iskolához.

A zsidó-arab összeműködésért életrehívott liga azon fáradozik, hogy Jaffában közös gümőkórklinikát rendezzenek be.

— A MIKÉFE közgyűlése. A Magyar I. r. Kézmű- és Földművelési Egyesület június 26-án délután 6 órakor tartja 99-ik rendes közgyűlését a hűközség dísztermében (VII, Sip-utca 12. II. emelet).

Debreceni Zsidó Diákinternátus

Nemzetőr-u. 6. T.: 10-70.

Igazgató: dr. Károly László, a zsidó gimnázium tanára. Vez.-tanár: dr. Gonda László, a zsidó gimnázium tanára.

PROSPEKTUS DÍJTALAN!

Hunyadi-só gyors és enyhe ▲ Ezt használd, ha gyomrod renyhe!

Az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat új biblíája

Nincsen örvendetesebb és jelentősebb esemény a zsidó irodalom újságainak, beszámolóit során, mintha egy-egy új biblikus napvilágot lát és eloszlása a zsidók seregében növeli a Szentírás becsét és gyarapítja elterjedését. Ilyen állomáshoz érkezünk el a mával, mikor jelentjük az IMIT új Szentírásának megjelenését.

A brit birodalom főrabijja, dr. J. H. Hertz tíz esztendővel ezelőtt magy és jelentős irodalmi vállalkozásba kezdett. A Torát és a Haftorát szövegfordítással, kommentárral kiadta héber és angol nyelven és fokozatosan lehetővé tette az anyagi bázis első rétegének megteremtését azt, hogy ez a kiadás más európai nyelven is hozzáférhető legyen s most a magyar kiadás is megjelenik.

Az eredeti angol kiadás héber szövegét az Angol Biblia Társulat kölcsönözte, magyarázatait a birodalmi főrabbi vezetése alatt zsidó tudósok eszközölték, minden szak tekintély elfogadható hagyományos magyarázatának felhasználásával. Az értelmezés módszere megszilárdítja Izrael hitét Isténben és a Tórában s így joggal illeti elismerés mindazokat, kik Iszachar és Zebulon módján szellemiekkel és anyagiakkal létrehozták e szépséges alkotást.

A magyar kultuszbizottság öt tagból áll: dr. Hevesi Simon, a Pesti Izr. Hítközség vezető-főrabijja, aki a bibliai szöveg fordítását végezte az 6 elokvenciájával. Dr. Guttmann Mihály, a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet igazgatója, aki a fordítást átnézte és azt a leg tudósabb kritikai retortán átvizsgálta, a forrásokat ki mutatta. Dr. Balassa József, a Magyar Nyelvőr szerkesztője, aki az egész mű magyar stílusának adja meg a tudós szakavatottságát és nyelvi élvezhetőségét. Dr. Löwinger Sámuel, a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet tanára, aki az egész sajtó alá rendezés fáradságos kvantitatív munkáját fáradhatatlanul végezte. Dr. Guttmann Henrik, a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet tanára, aki a kommentár fordítását, forrási kiegészítését buzgó szorgalommal ellátta.

A Bibliáról a recenzióknak nem kell szólnia, a kommentár maga ismerhető műfaji jellege szabja meg lényegét. De olvasmányt is érzünk e hatalmas műben. A beékelte tanulmányokat értem, melynek címei ide kíváncsoznak.

I. könyv. A) A teremtsé fejezete. Zsidó felfogás az evolúcióról. B) Eden kertje. Zsidó felfogás Ádám bűnbeeséséről. C) A vízözön és babiloni párhuzamai. D) Van-e két ellentétes elbeszélés a teremtsérről és a vízözönről a Bibliában. E) Ábrahám. F) Izsák megkötözése. G) Genézis XLIX. 10. magyarázatához.

II. könyv. A) Izrael Egyiptomban: a történeti problémák. B) Izrael Egyiptomban: a szellemi ellentét. C) Támogatja-e Exodus VI. 3. a Biblia kritikai elméletét? D) A Tízige vagy a Dekalogus. E) Hammurabbi kódexe forrása-e a mózesi polgári jognak?

III. könyv. A) Az áldozati kultusz. B) A házassági kapcsolatok táblázata, amelyek a mai zsidóknál is tilosak. C) Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. D) Leviticus könyve: Régisége és mózesi eredete. A Biblia fordításának és kommentár történetének átnézte. Kronológiai táblázat. A Tóra és Haftora felolvasási kottái.

Ez a recenzió nem is ismertetés, nem is beszámoló, papi könyörgés a hívők seregéhez: *forogassátok a tant s így jártok el helyesen. Ne hiányozzék egyikünk asztaláról sem.*

(Ujpest.)

Dr. Friedman Dénes.

Templomi hangverseny június 23-án Händel oratóriuma: JUDA MAKKÁBI

Már csak néhány nap választ el a Művész-akció ezidei évadjának betetőző művészi eseményétől: a „Juda Makkábi” előadásától a dohányutcai főtemplomban. Ez a hangverseny a zeneirodalom egyik leghatalmasabb alkotását nagyszerűségéhez méltó együttessel szólaltatja meg a legmértőbb keretben: a templom keretében, amelyet nemcsak a zengő hang bűvöletével fog meg tölteni, hanem az áhítat lélekmélyítő bensőségével is. A Makkabeusok szabadságharcának ezt a zenei hőskölteményét mindenki nek meg kell hallgatnia, akinek lelki otthona a Biblia: Händel művében ez az otthon megteklik a legnemesebb zene atmoszférájával.

A nagyszabású mű előadására az OMIKE kiváló ének- és zenekara egyesül a Szombat-helyi Collegium Musicum közel száztagú nagymultú énekkarával és így közel 200 főnyi együttes viszi a nagy művet újabb diadalra. A magánzólamok képviselői: Pogány Zsuzsa, Rózsa Vera, Ernster Dezső és Fehér Pál, a csembalósólamot Dános Médá látja el. A hatalmas együttes élén Weiner László karnagy áll.

Az előadás iránti érdeklődés kielégítésére az OMIKE jegypénztára egész nap rendelkezésre áll, reggel 9-től este 9-ig, a jegyeket 1—6 pengős árban árusítják a *jótekingy céljára* mindenkinek, így tehát nemcsak az egyesület pártoló tagjai, hanem a közönség legszélesebb rétegei is részt vehetnek e művészi és templomi eseményen.

JUTALOMESTÉK

A Művészakció gazdag tartalmú évadja után kitűnő munkát végzett művészi testületeit jutalomesték keretében kívánja külön honorálni és egyúttal alkalmat adni a közönségnek is, hogy elismerését e testületek iránt újból kifejezze.

Június 28-án, csütörtökön, a zenekar jutalomestjén újra halljuk ennek a pompás együttesnek legnagyobb ezévi sikereit: a *Figaró-nyitányt* és a *Kunst der Fuge*, Bach művének részleteit Sándor Frigyes vezényletével, Bach köztongorás versenyét P. Jámor Ági és Ribáry Géza közreműködésével, Jámor Ági vezényletével a zongora mellett, Strauss Denevér-nyitányát és a remek Tritsch-tratsch polkát Somogyi Lászlóval a zenekar élén, végül Komor Vilmos vezényletével az *Eroicát*. Beethoven szimfóniáját.

Június 29-én, vasárnap a *műszaki személyzet* javára az akció legkitűnőbb művészei hosszú sora lép fel jelenetekben, magánzólamokban, számszerint 21 művész, vidám és komoly prózai és zenei műsorral.

Június 30-án, hétfőn végül az *énekkar* jutalomestjén az operairodalom remekeiből vett részletekben lépnek fel a jutalmazott énekkarral Ladányi Ilona, Radnai Erzsi, Ernster Dezső, Fehér Pál, Kálmán Oszkár, Lendvai Andor, Káldi László karnagy vezetésével.

Ezekre a jutalomestekre az érvényes szelvényeken kívül pótszelvények után biztosítható jegy az OMIKE jegyirodájában. Egy év művészi munkáját ismeri el a közönség, ha minél számosabban megjelenik a színes műsoru, pompás estélyeken.

LEGKÖZELEBBI MŰSOR:

Június 23, hétfő (1/8): Templomi hangverseny.

Június 26, csütörtök (1/8): Zenekari hangverseny, jutalomest.

Június 29, vasárnap (1/8): Vidám est, a műszaki személyzet jutalomestje.

Az OMIKE központi irodája: VII. Síp-utca 12. szám, II. emelet 33. Telefon: 423-930. Jegyiroda: VII., Wesselényi-utca 7.

1926-ban alapított
Schwartz Orth. Zsidó
Leányinternátus

NAGYVÁRAD.
Uri-utca 8.
A zsidó leány-
gimnázium
közlemben.
Minden igényt
kielégít.
Beiratások
megkezdődtek
Prospektus.

Dr. Pásztor Józsefné

Diák- és gyermeküdülője

BALATONLELLÉN

Lányok, fiuk. Saját strand.

Prospektust küld dr. Pásztor Józsefné internátusa, Budapest, VI., Délibáb-utca 25.

TELEFON: 226-462

Zsidó Tanuló-otthon
vált Gyémánt fiuinternátus

Miskolc, Toronyalja-u. 11. Idejében jelentkező növendékeinek felvételét bármely középiskolába biztosítja.

Balatonszárszó

Orgyermek Családi Üdülője

Gondos felügyelet. Idegennyelvek. Szigorúan rituális ellátás. Felvilágosítással szolgál KARDOS IGNAC tanár, pedagógiai vezető, Budapest, VII. kerület, Nefelejts-utca 58. Telefon: 225-135.

Komlósné vízevárdi diáküdülője

(Fő-ut 25. T.: 272.) Gyermek legközelebbi nyaralását biztosítja. Előjegyzés: Budapest, Gyulai Pál-utca 6. T.: 144—612. Vasárnaponként megtekinthető.

Winkler orth. kóser Penzió

Balatonszárszó

Közvetlen az állomás és strand mellett. Kényelmes szobák. Kitűnő békébeli ellátás.

Nagyvárad Zsidó Fiuinternátus
Ritook Zsigmond-utca 17.

Üdülő a Svábhegyen

INTERNÁTUS

gyermekeknek és felnőtteknek, hatalmas ósparkban, szabadban. Napközi üdülés, gyermekeknek kiséret. II., Melinda-ut 11. Telefon: 165—380.
fiuknak és leányoknak, minden iskolatípus, a zsidó gimnáziumok és ipari iskolák közelében, XIV. Szabó József-u. 11. DR. FRIEDL BERNÁT VALLÁSTANÁR zsidó nevelőintézetében. T.: 227-732.

Szeptember 30-ig nem adnak új engedélyt palesztinai bevándorlásra

Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai kormány a gyarmatiügyi minisztérium utasítására elhatározta, hogy 1941 szeptember 30-ig nem bocsát ki újabb bevándorlási certifikátumokat. Ellenben az eddig ki nem használt és lejárt engedélyeket megújítják. A határozat különben hangsúlyozza, hogy az eddigi gyakorlat a zsidó bevándorlást illetően továbbra is érvényben marad. Ez többek között annyit jelent, hogy egyes kivételes esetek-

ben is, amelyekben bizonyos feltételeket teljesítenek, az engedélyeket megadhatják. A kormány határozatát három hónap múlva revízió alá vehetik, ha a körülmények addig változnának. A közlemény továbbá kiemeli, hogy 1939 áprilisától 1941 március 30-áig 14.678 zsidó érkezett engedéllyel és 16.100 engedély nélkül Palesztinába. A Fehér Könyv alapján a következő 3 év alatt még 42.132 zsidó kivándorló utazhat Palesztinába.

Világmarkák óriási választéka — Kézen árjegyzék.
Királyi udvari hangszergyár.
Budapest, VII., ker. Rákóczi-ut. 66.
Jramofonok, emezek

Az IMIT közgyűlése

Hétfőn tartotta Wertheimer Adolf elnöklésével ez évi közgyűlést az IMIT. Az elnöki megnyitó meleg szavakkal parentálta el a társulat halottai sorában Mandel Bernátot, Marczali Henriket és Kiss Arnoldot, majd megemlékezett arról, hogy most van századik évfordulója dr. Kohn Sámuel, az IMIT egyik alapítója születésének. Ezután dr. Grossmann Zsigmond rabbi tartott nagy tetszéssel fogadott előadást Kohn Sámuelről megemlékezve a nagy pap és történetíró életmunkájáról.

Az elnöki megnyitóhoz fűződő felszólalások nagy elismeréssel és köszönettel emlékeztek meg Wertheimer Adolfnak arról a lelkes buzgalmáról, mellyel a magyar zsidó oklevéltár után, a Biblia első három kötetét is megjelentette. Dr. Spitzer József kormányfőtanácsos, dr. Frenkel Ernő és dr. Halpert Salamon főrabbi a Biblia népszerű kiadását kérték a vezetőségtől. Dr. Ballagi Ernő az irodalmi pályadíjak kiírását és a vidéki felolvasások megrendezését sürgette.

Dr. Szemere Samu bejelentette, hogy az IMIT — dr. Balassa József vezetésével — felújította propaganda-bizottságát és a visszatért Erdély nagyvárosaiban, valamint Kispesten sikert ígérő propagandaütséket tartottak. Dr. Szabolcsi Lajos a főváros körzeteiben kifejtendő propagandára hívta fel az IMIT vezetőségének figyelmét.

— AZ ISTENTISZTELETEK RENDJE A TEMPLOMOKBAN. A Pesti Izr. Hitközség összes templomaiban a péntek esti istentisztelet 7.45, a hétköznapi esti istentisztelet a Hősök templomában 7.48, a többiekben 8.30 órakor kezdődik. Szombat délelőtt az istentiszteletek kezdete a dohányutcai templomban 9.30, a Rumbach, Páva-utcai, zugói (9) s főgimnáziumi (11) templomok kivételével 10 óra. Szombat kimenetele 9.15 óra. — A budai templomokban a péntek esti istentisztelet 7 (Öntőház-utca), 7.48 (Bocskai-ut), 8 (Zsigmond király útja), a hétköznapi esti istentisztelet 8, a szombat délelőtti istentisztelet az öntőházutcai és Bocskai-ut-i templomokban 7.40, a Zsigmond király útján lévő templomban 7.40 órakor kezdődik. Szombat kimenetele este 9.25 óra.

— Gyásztistentisztelet Ehrlich G. Gusztáv emlékére. A nemrégiben elhunyt Ehrlich G. Gusztáv tudvalevőleg maradandó emléket állított magának a Pesti Izr. Hitközség belső életében is. A Pesti Izr. Hitközség elöljárósága ezért június 22-én, vasárnap déli egy órakor gyásztistentiszteletet rendez a dohányutcai templomban, hogy Ehrlich G. Gusztáv emléke iránt lerójj a maga kegyeletének adóját.

ORTH. KÓSER KONYHA

Budapest, VII., Garay-tér 17. Tel.: 728-423.
A régi jóhírű hévízfürdő MANDÉL vendéglőse vezetésével. Iszales és változatos ebédet mérsékelt áron házhoz szállít.

Az OMZSA levelesládájából

Egy kis mutató abból a kemény harcból, amit az OMZSA egyik-másik szűkkeblű hitközséggel megvívni kénytelen.

Az OMZSA-nak írják:

Mint a hitközség szociális bizottságának elnöke, felvilágosításért fordulok az OMZSA-hoz az alábbi dologban:

Hitközségünknek van külön szociális bizottsága, hogy szegény hitestvéreinket, a zsidótörvény által sújtottakat segítse és támogassa. Amde szerencsétlen az arány: 104 hitközségi adót fizetőre 47 segélyre szoruló család esik. A hitközségi adót fizető tagoknak gyakran ismétlődően, mondhatnám, rendszeresen kell igen súlyos áldozatot hozniuk. Ezt az áldozatot a szerényebb módokban élők szívesen meg is hozzák. Sajnos azonban azok közül a tagok közül, akik leginkább segíthetnének, sokan megtagadnak minden támogatást. Magukat hitű, vallásos zsidónak tartó egyének elzárkóznak az ártatlanul, önhibájukon kívül bajban lévő hitestvérek megsegítése elől, mert őket az áradat — mely valamennyiünket fenyeget és veszélyeztet — eddig, látszólag, még nem fenyegeti.

Adjanak nekünk tanácsot, hogyan tudjuk ezekről a reájkul kivett hozzájárulást megkapni. Lehet-e ezt a pótdót közadók módjára behajtani?

Ezen kérdések megoldása szociális bizottságunknak életkérdése. Bizonyára más hitközségekben is így van.

Az OMZSA válasza:

Ha alapszabályaik a pótdót kivételként lehetővé teszik, ugy a pótdót is közadók módjára hajthatják be. A pótdónak közadók módjára való behajtását nem akadályozza az, hogy a pótdót progresszív kulcs szerint vetették ki.

Irsai diákokotthon

DEBRECEN, SZÉCHENYI-UTCA 33.

A zsidó gimnázium felügyelete alatt — tanári korrepetálás — orth. kóser konyha.

Vezetőtanár: Dr. HAASZ IMRE, a zsidó gimnázium tanára.

Korrepetálnak: BENCE LÁSZLÓ, a zsidó gimnázium tanára, továbbá: Dr. EHRMANN GÉZA és Dr. GONDA HENRIK. Kérjen prospektust.

Telefon: 15-70.

Aki vértanu-halált halt a román megszállás alatt

Azoknak a visszaemlékezéseknek során, amelyekben az erdélyi magyar zsidóságnak a román megszállás alatt elszenvedett vértanúságáról számoltunk be, még szeptember 26-iki számunkban írtunk azokról a zsidó vallású magyarokról is, akiket a magyarsághoz szító érzelmeik miatt Farkasaszi községben a románok kivégeztek. A kivégzettek közt szerepelt Lebovits Mayer neve is, akit a most kezeink közé jutott dokumentum szerint nem Lebovits Mayernek, hanem Lebovits Józsefnek hívtak. Fia, Lebovits Salamon, a fővárosban élő bőrkereskedő nemrégiben a következő hivatalos igazolást kapta Farkasaszi község elöljáróságától apja vértanuhaláláról:

Farkasaszi község elöljáróságától.
964/1941. szám.

Községi bizonyítvány

Farkasaszi község elöljárósága hivatalos hitelességgel igazolja, hogy Lebovits József felsőberekcsói születésű, ugyanottani lakos (Szilágy megye), 60 éves, izraelita vallású, foglalkozására nézve szénégető, 1919. évi április 18-án tartózkodási helyéről az előnyomuló román hadsereg által elhurcoltatott és Farkasaszi községben a fentnevezett napon délután 5 órakor a román csapatok által fűtőházmagával agyonlővetett.

Fentnevezett egyén tudomásunk szerint magyar érzelméről volt ismeretes, barátságot tartva fenn Alsóberekcsói községben tartózkodó székely csapatokkal és miután ezek onnan visszavonultak, az ott maradt román lakosság árulása folytán lett a román csapatok által elhurcolva és Farkasaszi községben agyonlőve.

Miről ezen hivatalos bizonyítványt Lebovits Salamon felsőberekcsói születésű, budapesti lakos kérelmére kiadjuk azzal, hogy az agyonlővetett ember Lebovits Salamon édesapja volt.

Farkasaszi, 1941 június 12-én.

Bartha János s. k.,
bíró

Olv. aláírás,
körjegyző.

BARBIEN késnélküli borotválópor

utólréheletlen. Barbien Vegyipar. Budapest, VI. Király-utca 30. Telefon: 428-210

Különleges kétszersült,

karlsbadi módra készült orth. kóser tejes, aszros ételekhez egyaránt élvezhető. Vidékre postacsomagban is küld: Engländer sütőüzem, Budapest, VIII., Karpfenstein-u. 1. Tel.: 830-424.

Rituális
ellátás.

Angol-Magyar Leánynevelő

Az Abonyi-utcai zsidó gimnázium és ipariiskola, valamint egyéb iskolák közvetlen közelében.

Dr. B-né Krausz Hilda
INTERNÁTUSA

Budapest, XIV., Ida-utca 3. (Városligetben.) Telefon: 496-313.

— A Patronázs közgyűlése. Az Országos Izraelita Patronázs Egyesület június 4-én tartotta meg 31. évi közgyűlését, világi és felekezeti hatóságok kiküldöttei és nagy érdeklődő közönség részvételével. Báró Weiss Alfonz né elnök megnyitó beszédében mindenekelőtt az örvendetes országgyűgyarapodásról emlékezett meg, majd a felekezeti gyermekvédelem égető problémáit tárta a közgyűlés elé. Varsányi Géza főtitkár évi jelentésében beszámolt az egyesület nagyarányú fejlődéséről. A jelentés keretében a bizottságok munkáját, azoknak vezetői ismertették. A fiatalokruak gondozásáról Ilavás Miksiné (Szoc. Munkabizottság) és Halász Adolf (Pártfogó Bizottság), a Propaganda Bizottságról dr. Ribáry Ernőné számolt be. Dr. György Julia a Gyermekgondozó munkáját ismertette. Dr. Pető Ernő elnökhelyettes a Pesti Izraelita Hitközség, dr. Polgár György a Pártfogó Iroda, Gróf Gyula (Szolnok) a vidéki pártfogók köszönetét tolmácsolták. A közgyűlés mindvégig nagy érdeklődéssel mellett folyt le s az elnök buzdító, köszönő szavaival ért véget.

— A Rabbiképző Intézet pályadíjnyertesei. A Rabbiképző Intézet június 15-én tartotta évről évre kiírt pályadíjnyerő versenyt. Az ünnepély keretén belül hirdették ki a döntést a pályatítelek győzteseiről. A filozófiai pályatítelek győzteséről. A filozófiai pályatítelek győzteséről. A filozófiai pályatítelek győzteséről. A filozófiai pályatítelek győzteséről.

— Ötvenéves szolgálati jubileum. Az Óbudai Chevra Kadisa június 15-én ünnepi választmányi ülés keretében ünnepelte Parczel József főtitkárnak 50 éves szolgálati jubileumát. Eckstein Ignác elnök a Chevra Kadisa, dr. Neumann József főrabbi az óbudai zsidó közösség, Szamek Mór elnök a hitközség, Auspitz Manó a Bikur Cholim, Weisz Béla igazgató a tantestület, dr. Farkas Miklós a Pesti Chevra Kadisa-tiszviselők, Mandel főkanor az Országos Izraelita Tiszviselők Egyesülete és Hutterer Mór a kollegák nevében üdvözölték az ünnepeltet. Parczel József főtitkár meghatottan mondott köszönetet az ünneplésért.

— A VAC sporthírel. A VAC nyári vívótanfolyamot kezdett, melyre jelentkezéseket elfogad a titkárság (VII., Wesselényi-utca 44 szám) délelőtt 12-től délután 2 óráig és délután 6—9 óra között. — Vívó Clubbajnokságait és meghívásos vívóversenyeket június hó végén rendezik.

Nyugalma lesz
ha FISCHER ÉS WEISS vegyész-mérnökkel cíánóztál
Király-utca 89. Telefon: 228-430.

Fischer Vacuum clánkemencéi
Vilmos császár-utca 58
Telefon: 112-449

Ha egyszer próbálta, világga kürtöli.
Poloskát petéstül legjobbban Fürth öli.
FÜRTH cíánózo váll.
V. Csákv-u. 7. Tel. 124-455

MATTEINE CIÁNOZ
jótállással olcsón. VI., Király-u. 16. Telefon: 227-632

Haskó 222-223
mémők cíánóztál

— A Pestli Izraelita Hitközség Kórházainak igazgatósága a Bródy Zsigmond- és Adél-gyermekkórház keretében csecsemőgondozó-nőtanfolyamot rendez 1941 szeptember 15-ig kezdettel. A tanfolyam tartama 4 hónap; jelentkezni lehet a kórház irodájában augusztus 15-ig.

— A MIEHÖE tanárjelöltek vezetésével kisebb diákok részére hetenkint kétszer egéssznapos kirándulásokat rendez csekély részvételi díj mellett. A kirándulásokon külön megbeszélés szerint német, héber és angol nyelvtanfolyamot is tartunk. Jelentkezés délelőtt 9-től 2 óráig Sip-utca huszonkettő. Telefon: 228 631.

— A Szentesi Izr. Hitközség Ifjúsági Csoportja most rendezte zárókulturáldélutánját a hitközség disztermében. Dr. Stern Rudolf ifjúsági elnök megnyitója után Mandel Dezső rabbijelölt, a Pro Palesztina Szövetség megbízottja tartotta meg vetített képes, ismeretterjesztő előadását „Az épülő Palesztina” címmel. Gunst Sándor hitközségi elnök köszöntö meg a mindvégig érdekes előadást.

— A Józsefvárosi tanoncok kulturáldélutánjáról szóló multheti hírlünkbe sajtóhiba csuszott: az ünnepélyt Nagel Violetta, a VII. kerületi hitközség izr. napközi otthonának vezetőnője, aki a VIII. kerület tanoncuégeit is vezeti, rendezte és konferálta.

NAPTÁR

Vasárnap, június hó 22. Szíván hó 27. Hétfő 28. Kedd 29. Szerda 30 A hó vége
Jomkippur koton. Roschaudes első napja. Csütörtök Tamuz hó 1. Roschaudes 2. napja. Péntek Tamuz hó 2. Szombat, Tamuz hó 3-ika. Szombat beköszönt 8 óra 15 perckor, kimenetele 9 óra 27 perckor. Heti szidra: Korach. Haftóra: Vajómer-Semael. (Sámuel I. könyve, 11. fejezet.)

A P R Ó H I R D E T É S E K

HÁZASSÁG
INTELLIGENS, egzisztenciás, 49 év körüli uriembert keresek férjül tízezer hozománnyal. Jelige: „Csinos leány”. 19

NŐSÜLNI akarok. Egyesült Államokba szülő vízumom, utlevelem van, olyan hölgy választást, kinek Amerikában gazdag rokona van. „Amerikai rokon” jeligré Erdős hirdető irodájába, Teréz-körút 35. 517/a

TALMUDISTA nősülne hozománnyal vallásos családból. Vidéki sadchenek adják le címüket „Szakma. van 30901” jeligré a kiadóba. 516

IDŐSEBB amerikai állampolgár feleségül venne nagyobb ingatlan-nal bíró izraelita hölgyet. „Florida” jeligré a kiadóba. 510

HARMÍNCZER hozománnyal férjhez adnám vidéki csinos, szolid izr. leányomat biztos egzisztenciával rendelkező uriemberhez 35—42-ig. „Kereskedő leány” jeligré a kiadóba. 513

HOZOMÁNNYAL izr. nagyothalló nő egyszerű, jóérzésű férjet keres. „Jeilemes” 512

ÖNÁLLÓ hugomnak, kinek üzlete, berendezett lakása van, egzisztenciával negyvenes férjet keresek. „Közös cél” jeligré. 524

ALLÁST KERES

HÁZVEZETŐNÖK, anyahelyettesnek vagy magános háztartás vezetését vállalnám. Háztartásban perfect, varrni tudok. „28 éves” jeligré a kiadóba. 517

29 ÉVES egyedülálló zsidó nő elmenne gyermekek mellé szerény fizetésért. „Rövidáru szakmában teljesen képzett” jeligré a kiadóba. 1679

ALLÁST KAPHAT

KERESEK háztartási alkalmazottat július 1-re négytagu családhoz. jó bánásmódban részesül. Blum Ignácné, Kecskemét.

ZSIDÓ pedagógus állandó kereset-höz juthat, ha lehetőleg a Keleti környéken, vagy Kőbányán 10—15 leány részére internátusi elhelyezést nyújt. „Kertész” jelige a kiadóba.

MEGBIZHATÓ, perfect, mindenese szakácsnő keresünk. Skrek, Dob-utca 27. 523

LAKÁS. ELLÁTÁS

UJHUTAN, az Anna-üdülőben 1, 2 és 3 ágyas szobák kiadók.

ORTHODOX kóser étkezésmet megnyitottam olcsó napiárakkal. Hoffmann-étkezde, Borszék. 522

OROSHÁZÁN uri ellátással pár heti nyaralásra vállalkok 12—13 éves két leány és egy flugyeremmel. A vasuti költséget én viselem. Jelemtkezés szívességből Vas Sándor urnál, Budapest, IV., Régi-posta-utca 5. V. 3.

PRIVÁTHÁZTÓL kétszemélyes elsőrendű kóser ebédt hozatnánk állandóan. Calvin-tér 3. Heller. 514

HALÁLOZÁS

Herzog Hugót, a Dr. Herzog György és Társa cipőgyár elhunyt seniorfőnökét a napokban helyezték örök nyugalomra a rákoskeresztúri temetőben. A gyászszertartáson dr. Jevcsi Ferenc rabbi bucsuztatta Linetzkij Bernát főkanort és a teljes kórus segédletével. Az elhunyt 66. életét, ifjú kora óta kereskedelmi élet terén buzgálkodott. Tíz év előtt alapította fiával együtt gyárát, s mint komoly, szakavatott kereskedő és gyáriparos vívott ki magának elismerést.

Néhány heti szenvedés után meghalt Budapesten Katz Sándor, a Katz, Pfeiffer és Társa cég megalapítója, aki több évtizede játszott vezető szerepet a magyar textilkereskedelemben. Páratlan szorgalmával kicsiny kezdetből küzdötte fel magát a vezető cégek sorába. Hosszu időn át helyet foglalt az OMIKE választmányában is, ahol tárgyilagos állásfoglalásait mindig számbavették. Temetésén, amely nagy részvét mellett folyt le a rákoskeresztúri temetőben, az OMIKE küldöttségileg vett részt Krasznér Lajos elnök vezetésével. Halálát a kiterjedt rokonságon kívül 90 éves édesanyja és két testvére gyászolja.

Nagy részvét mellett temették június 8-án Kiskunfélegyházán Feuer Illéné sz. Roth Szidóniát, aki az ottani Chevra Kadischa kósziszteletben álló elnökének felesége volt. Az elhunyt jótékonyában és nemes emberszeretében 46 évi házasságot töltött el férje oldalán s amíg egészségi állapota engedte: tevékenyen részt vett a helyi jótékonyági szervezetek munkájában. A meghaladott koporsója felett dr. Kalmár György csongrádi főrabbi mondott szívhézzsóló gyászbeszédet.

Művészeti síremlék EICHBAUM MÓR-nál, V., Rudolf-tér 3. szám (Margit-hídnál). — Telefon: 124-674.

Kiadótulajdonos:
Magyarországi Izraeliták Országos Irodája
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
ROOZ REZSŐ
Nyomatott
a Globus Nyomdai Műintézet R. T. kör-forgógépein. Budapest, VI., Aradi-utca 8.
Felelős vezető: Erdélyi György.

BUKKSZENTKERESZT—UJHUTÁN (750 m) június elején megnyílt a „Joli” kóser penzió. Felvilágosítást ad a Joli-penzió.

2-3 jőházból való kisicány nyaraltatását olcsón vállalja Fischer Aranka, Hőgyész. Bővebbel: Nép-színház-u. 18. üvegüzletben. 515

TANÍTÁS

ELEMISTA középiskolás gyermekeket, elsőrendű ellátással, pedagógiai felügyelettel javító- vagy pótvizsgára való előkészítéssel nyaralásra elvállalok. Feldmann Gabriella, okl. tanítónő, Tiszanagyfalu, Szabolcs m

SÍRKŐ

MARGITTA M. 50%-os hadirokkant kőfaragó sírkőraktára. IX., Kozma-utca 7. Üjtemetőnél. Tel.: 34-37-62. Szombaton zárva. 511

VEGVES

BÖRZSÜNY hegységbe víz nyaralásra olcsón tanító, őrszöri (rituális) étkezéssel gyermekeket. Strand, Király-utca 51. télelelet 6. 520

CILINDER KALAPOK KÖLCSÖNZÉSE. MODERNIZÁLÁSA, FERFI ÉS NŐI KALAPOK TISZTÍTÁSA. formázása jól és olcsón VOLKOVITZ kalaposmesternél. NAGYATÁDI SZABÓ UTCA 27. 460

